

In Forum geven we ruimte aan overwegingen en opinies van mensen uit of verwant aan het onderwijs. Hun meningen zijn niet noodzakelijkerwijs die van de VO-raad.

Anouk Gielen (18) zit in 6 vwo op het Cygnus Gymnasium te Amsterdam. Daarnaast is ze voorzitter van het Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS).

WAAR BLIJFT DE TEGENMACHT?

Instemmingsrecht op meerjarig financieel beleid: niet alle geledingen in de MR zijn er klaar voor, betoogt Anouk Gielen. Professionalisering van medezeggenschap is hard nodig.

Laatst sprak ik Anneke, een actief lid van het LAKS. Zij is lid van de medezeggenschapsraad (MR) van haar school en wordt vaak geconfronteerd met lange vergaderstukken vol jargon. Ze probeert zo goed en kwaad als het gaat haar weg te vinden in de moeilijke stukken, maar vaak is dat lastig. Ze zijn immers geschreven voor en door bestuurders die dagelijks met zulke stukken bezig zijn en de ins en outs ervan maar al te goed kennen. Dan kun je als scholier nog zo hard je best doen om het te begrijpen, maar als je vervolgens in een vergadering tegenover een bestuurder zit met dertig jaar ervaring, wordt het bijzonder lastig om daartegen op te boksen. Daarom was ik ook enigszins verbijsterd toen ik in het regeerakkoord las over de ambitie om het adviesrecht op meerjarig financieel beleid om te zetten in instemmingsrecht.

ONDER DE MAAT

Meer zeggenschap voor de leerling, dat lijkt in eerste instantie iets waar wij als LAKS een gat in de lucht voor zouden springen, maar op deze manier is dat helaas niet het geval. Sommige medezeggenschapsraden in Nederland functioneren onder de maat. Van de achterban van het LAKS krijg ik vaak te horen dat zij stukken niet begrijpen wegens het jargon, dat stukken te laat worden aangeleverd, dat het in de MR ontbreekt aan structuur en dat ze geen hulp krijgen als ze daarom vragen. De medezeggenschapsraad op Nederlandse scholen is op deze manier dus nog niet in staat een goed oordeel te vellen over financieel beleid. Daarvoor moeten we de MR eerst professionaliseren.

STRATEGISCH GEDRAG

De gedachte achter het bewapenen van de MR met instemmingsrecht is dat MR-leden dan beter toezicht kunnen houden op het financieel beleid van een school en meer macht hebben, waardoor besturen ze meer respecteren. Ik ben daar een groot voorstander van, mits de medezeggenschap geprofessionaliseerd wordt. Op dit moment kan de gemiddelde MR onvoldoende werkende tegenmacht leveren. Docenten keren zich niet graag tegen de werkgever en kritische eigenheimers worden niet zelden onder druk gezet. Ouders en scholieren in de MR volgen elkaar te snel op om werkelijk kritisch te kunnen blijven. Ook zijn ze nog niet in staat professioneel genoeg met de vraagstukken om te gaan omdat er onvoldoende begeleiding voor hen is. Het verlenen van instemmingsrecht op de begroting maakt dat probleem alleen maar groter: er komt nog een onderwerp bij waar scholieren iets van af moeten weten, zonder dat ze daar de benodigde hulp bij krijgen. Daarnaast kan het instemmingsrecht zelfs averechts werken. Bestuurders kunnen strategisch gedrag gaan vertonen, iets wat nu ook al voorkomt binnen de MR: het instemmingsrecht wordt gebruikt als alibi. Slecht beleid is dan achteraf te legitimeren met het argument: 'jullie hebben er zelf

mee ingestemd'. Op die manier kan de lekenpositie van ouders, leerlingen en docenten helaas nog steeds misbruikt worden.

WERKELIJKE TEGENMACHT

De MR kan zijn controlerende taak alleen uitvoeren als de geledingen een werkelijke tegenmacht zijn. Professionelere medezeggenschap is niet alleen van belang voor het goed functioneren van de school, maar ook in het belang van de schoolleiding. Hoe professioneler en serieuzer een MR kan handelen, hoe beter hij de schoolleiding kan informeren en assisteren bij het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs en de sfeer op school en het voorzien in andere zaken. Op dit moment is de expertise van de MR nog ondermaats. Ik verwacht dan ook dat het instemmingsrecht op het financieel beleid van de school meer kwaad dan goed zal doen. Dan rest echter de vraag: hoe realiseren we professionele medezeggenschap?

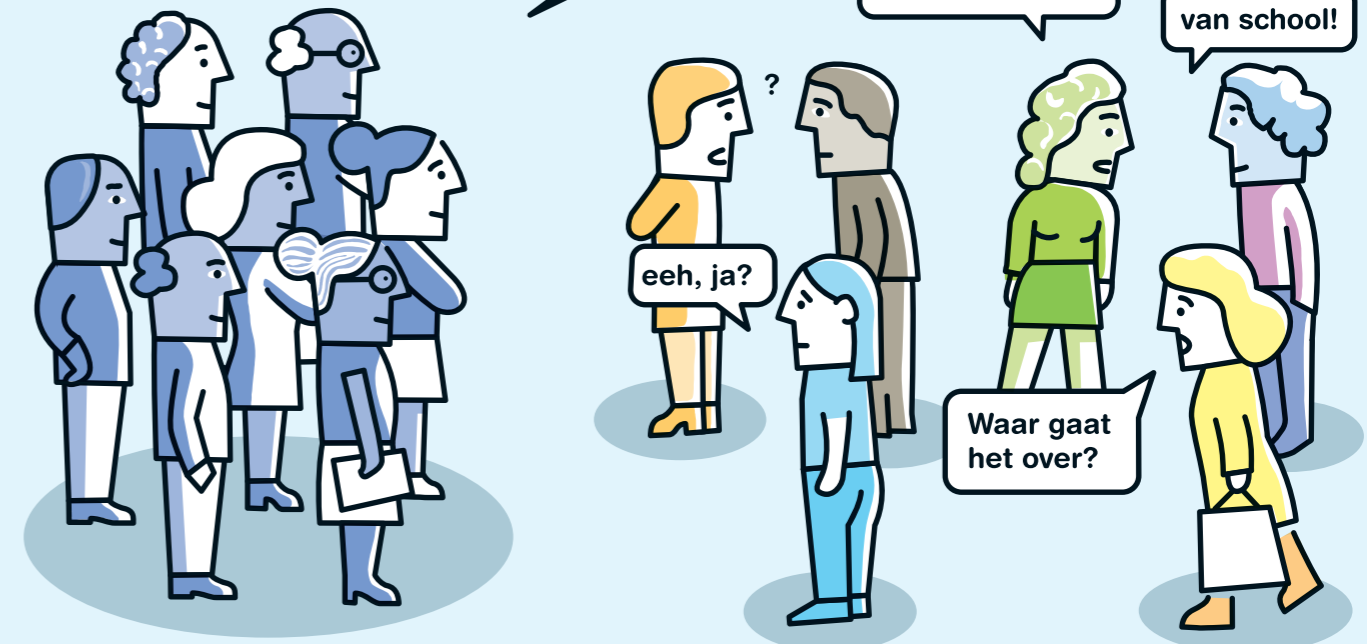
ECHTE AUTONOMIE

Een adequate versterking van de medezeggenschap vereist een investering in scholing en verandering van bekostiging. Idealiter wordt een geleding met geoordekt budget bekostigd buiten de schoolbegroting om, zodat autonomie en motivatie van ouders, scholieren en docenten in de MR verzekerd is. Dit vereist meer dan een simpele wetswijziging: dit vereist echte autonomie voor de leden en dat betekent dat ze zich moeten ontwikkelen. Geef docenten betaalde uren voor de MR. Doe dit ook voor de begeleidende docenten van de leerlingenraad en voor de leerlinggeleding in de MR. Compenseer ouders met

Ouders en scholieren in de MR volgen elkaar te snel op om werkelijk kritisch te kunnen blijven

een degelijke hoeveelheid vacatiegeld. Het LAKS hoort te vaak dat docenten hun kostbare, schaarse pauze- of vrijetijd niet op willen geven, omdat ze anders bezwijken onder de toch al hoge werkdruk.

Kortom: geef leerlingen, ouders en docenten de begeleiding die ze nodig hebben. Het professioneel functioneren van de Nederlandse medezeggenschap is van groot belang. Alleen als we de geledingen van de MR serieus gaan nemen, kunnen ze zich ook serieus ontwikkelen.

Illustratie: Robert Vulkers